

**KÁBOVÁ, HANA – KOUCKÁ, IVANA A KOL.:
JOSEF DOBIÁŠ (1888–1972). ŽIVOT A DÍLO.
MASARYKŮV ÚSTAV A ARCHIV AV ČR, V. V. I. –
MUZEUM VYSOČINY PELHŘIMOV, PRAHA –
PELHŘIMOV 2019, 253 S.
ISBN 978-80-88304-10-4**

Jana Burešová

Představovaná kolektivní monografie je vyvrcholením celé řady odborných i společenských akcí k připomenutí výrazné osobnosti historické vědy, prof. PhDr. Josefa Dobiáše, u příležitosti jeho 130. výročí narození.¹ Všechny předchozí aktivity byly koncentrovány zejména do roku výročí – 2018. Pozornost odborníků, spojená se zevrubným pramenným výzkumem života a díla tohoto uznávaného klasického filologa a historika (zejména starověkých dějin a regionálních dějin Pelhřimovska), byla zcela mimořádná. Byla podpořena úspěšným projektem nazvaným *Josef Dobiáš (1888–1972), mezinárodně uznávaný historik starověku a regionálních dějin* v programu Regionální spolupráce krajů a ústavů Akademie věd ČR v roce 2018. Konkrétně úspěšně spolupracovaly Masarykův ústav a Archiv AV ČR s Krajem Vysočina. Dne 20. září 2018 uspořádal Masarykův ústav a Archiv AV ČR v Praze spolu s Muzeem Vysočiny Pelhřimov, p. o., ve vile Lanna odborný seminář zaměřený na životní osudy a vědeckou práci Josefa Dobiáše. V říjnu 2018 se konal slavnostní společenský večer v Divadle Lubomíra Lipského v Pelhřimově. V Muzeu Vysočiny v Pelhřimově byla instalována výstava *Josef Dobiáš (1888 – 1972). Historik, klasický filolog a pelhřimovský rodák se vrací domů*. V Pelhřimově nebyla opomenuta ani popularizační část odborné práce, když místní noviny uveřejnily seriál o Dobiášovi a pro studenty gymnázia byla uspořádána beseda o tomto významném rodákovi.

Monografie je dílem zejména Hany Kábové (editorka knihy) a Ivany Koucké,² s dílčími příspěvky Jiřího Militkého (*Dobiáš jako numismatik*), Lenky Martínkové (regionální historiografie), Zdeňka Martínka (*Dějiny královského města Pelhřimova – koncepce a realita nedokončeného Dobiášo-*

¹ Josef Dobiáš (26. 9. 1888 Pelhřimov – 20. 1. 1972 Praha).

² PhDr. Hana Kábová, Ph.D., archivářka, editorka a kulturní historička, Masarykův ústav a Archiv AV ČR Praha. PhDr. Ivana Koucká, vysokoškolská učitelka dějin starověku, FF UP Olomouc.

va projektu) a Bohumila Jirouška, který představil Josefa Dobiáše v kontextu české a evropské historiografie. Knihu obohacuje pestrý obrazový materiál osobního i profesního charakteru – textový i fotografický.

Těžiště díla je v prvních dvou kapitolách. Publikace logicky začíná pečlivou životopisnou drobnokresbou, s mimořádně detailně propracovaným poznámkovým aparátem z pera Hany Kábové. Nejrozsáhlejší, druhá kapitola je hloubkovou sondou, provedenou v širokých kontextech, do odborné, vědecké a pedagogické práce Josefa Dobiáše v oblasti dějin starověku a klasické filologie. Ivana Koucká provedla pečlivý pramenný průzkum, zejména rozsáhlého archivního fondu z osobní pozůstalosti Josefa Dobiáše v Masarykově ústavu a Archivu AV ČR v Praze. Výklad, rozdělený na dvě části s předělem v roce 1945, je rovněž opatřen detailním odkazovým aparátem. Josef Dobiáš byl mimořádně vzdělaným a velmi pilným vědcem ale také učitelem. Prioritně byl řádným profesorem starověkých dějin na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, ale širší odborné veřejnosti byl možná známější jako autor největšího individuálního pokusu o sepsání dějin středně velkého českého města (Pelhřimova).³ V knize je zdůrazněna i Dobiášova kvalifikace v oboru numismatiky a památkové péče. Nepřekonanou v české historiografii zůstává až do současnosti Dobiášova práce na poli výzkumů dějin Československa v době římské, a to i přes výrazné pokroky v archeologických výzkumech.⁴

Dílo (rozsah 256 stran) je v závěrečné části z více než jedné třetiny tvořeno mnoha cennými přílohami, které dotvářejí v tuto chvíli zřejmě úplný obraz osobnosti Josefa Dobiáše. Přílohy tvoří vzpomínky pamětníků Josefa Dobiáše (Vladimír Vavřínek, Josef Hejnic, Jan Bouzek), soupis členství Josefa Dobiáše ve významných vědeckých institucích a společnostech, soupis vědeckých prací J. Dobiáše, seznamy přednášek a seminářů J. Dobiáše na Univerzitě Karlově v Praze. Závěrečnou přílohu představuje přehled o účasti Josefa Dobiáše na mezinárodních a domácích kongresech a sjezdech a přehled přednášek v Istituto di Studi Romani. Monografie je opatřena soupisem pramenů, literatury, obrazových příloh, seznamem zkratk, jmenným rejstříkem a anglickým resumé.

Knihla velmi důstojně doplnila mezeru v historiografii s vědomím toho, že dosud k osobnosti Josefa Dobiáše a k jeho dílu bylo publikováno jen několik dílčích statí a hesel encyklopedického charakteru a několik kvalifikačních studentských prací.

³ Dobiáš, Josef: *Dějiny královského města Pelhřimova a jeho okolí*. Dílo zůstalo nedokončeno. Vyšlo pět (resp. šest) tiskem vydaných svazků, poslední (první část pátého svazku) v roce 1970. Více než 4 600 tištěných stran bylo ale jen částí původního Dobiášova záměru.

⁴ Dobiáš, Josef: *Dějiny československého území před vystoupením Slovanů*. Praha 1964.

prof. PhDr. Jana Burešová, CSc.
Katedra historie
Filozofická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci
Na Hradě 5
771 80 Olomouc
Česká republika
e-mail: jana.buresova@upol.cz